

Politik Bilim

“Yeni Bir Manifesto”

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Dünyadaki rekabet üstünlüğü yarışının ardında asıl yarışmanın bilim, teknoloji ve yenilikçilik alanında olduğu biliniyor. Her yıl bu yarışın sonuçlarını gösteren ülkeler arası sıralama listeleri yayımlanmakta... Bu sıralamalarda ülkesinin gerilerde kaldığını gören pek çok insan bundan eziklik duyuyor; yurtseverce bir yaklaşımla ve akli erdiğince buna çare arıyor...

Bu tür duyguların ardında, söz konusu yarışı, gezegenimizin doğal, kaçınılmaz bir gerçeği olarak görmekten kaynaklanan bir kabûlleniş var... Bu doğru mu? Kurulu sistemin kendi kurumları arasında bile doğru olmadığını ileri sürenler var. İki ay kadar önce, Erol Sayın Hoca'nın (ODTÜ) haberdâr ettiği “**Yenilikçilik, Sürdürülebilirlik, Kalkınma: Yeni Bir Manifesto** (*Innovation, Sustainability, Development: A New Manifesto*)”, böyle bir kurum çatısı altında toplanmış araştırmacıların görüşlerini yansıtıyor; bu kabûllenişin doğru olmadığını söylüyor.

Manifesto, Sussex Üniversitesi'nin ‘**STEPS Centre**’ kısa adıyla bilinen, **Sürdürülebilirliğin Toplumsal, Teknolojik ve Çevresel Yollarını Araştırma Merkezi**'nin yürüttüğü bir projenin ürünü... ‘STEPS Centre’, aynı üniversitenin Kalkınma Çalışmaları Enstitüsü'yle (IDS) Bilim ve Teknoloji Politikası Araştırma Birimi'nin (SPRU) işbirliğiyle kurulmuş; kalkınma çalışmalarıyla bilim ve teknoloji çalışmalarını birleştiren, disiplinler arası bir araştırma ve politika geliştirme merkezidir. Finansmanı Birleşik Krallık Ekonomik ve Toplumsal Araştırma Konseyi'nce (kamu fonlarından) karşılanmaktadır... Şu cümleler Manifesto'nun özünü ortaya koyuyor:

*“Bilim ve teknolojide görülmedik ilerlemelerin olduğu bir zamanda yaşıyoruz. Dünya hiç olmadığı kadar küreselleşmiş, karşılıklı bağımlılık artmış durumda. Ancak, yoksulluk derinleşiyor, çevre krizde ve [Birleşmiş Milletlerce kararlaştırılan] **Binyılın Kalkınma Hedefleri** doğrultusundaki ilerleme âdetâ durdu.*

“Yıllık ARGE harcamaları toplamı bir trilyon doları aşıyor. En büyük harcama kalemi, askerî ve güvenlikle ilgili uygulamalardır. Buna karşın, dünyanın fakir bölgelerinde her gün binlerce çocuk sulardan kaynaklanan hastalıklardan ölüyor, bir milyardan fazla insan açlıkla yüz yüze ve binden fazlası gebelik ya da doğum sırasında ölüyor. Gelecek kuşaklar, ayrıca, iklim değişikliği gibi tehditlerin doğurduğu muazzam toplumsal, çevresel ve ekonomik sorunlarla karşı karşıyalar. Hâl böyleyken küresel ekonomi ve politika, çoğu zaman yoksul ülke ve halkların zararına işliyor ve eşitsizliği daha da büyütüyor.

“Yoksulluğun azaltılması, toplumsal adalet ve çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması, büyük bir ahlakî ve siyasî görev olarak insanlığın önünde durmaktadır. Bilim, teknoloji ve yenilikçiliğin bu görevin yerine getirilmesinde oynayacağı temel roller vardır. Ama STEPS Centre, başkalarıyla birlikte, bu zorunlu görevin, ancak, yenilikçilik ve uygulamaları konusundaki düşünce tarzımızda köklü bir değişim olursa yerine getirilebileceğine inanmaktadır. Yenilikçilikten, bir şeyler yapmanın yeni yollarını anlıyoruz. Bu sâdece bilim ve teknolojide yeniliği değil -çok önemli olarak- bilimsel ve teknolojik model, hedef, uygulama ve çıktıları şekillendiren, birbiriyle ilintili, yeni bir dizi fikir, kurum, toplumsal pratik, davranış ve ilişkiyi de içerir. Bizim görüşümüzün merkezinde, kabûllenilen tek yönlü bir yarışta kim önde, kim arkada, bunu gösteren ve basitçe, değişim ölçek ve hızıyla tanımlanan ilerleme anlayışından kopuş vardır. Bu tür bir ilerleme anlayışı yerine dikkatler, bilimsel, teknolojik ve bununla ilintili kurumsal değişimin başka pek çok seçeneği üzerine odaklanmalıdır. Kısacası yeni bir politika ve yenilikçilik anlayışına gereksinmemiz var. Bu, bilim ve teknoloji yanlısı ya da karşıtı olmak değil; gerçek seçeneklerle uğraşmak meselesidir: Hangi bilim?”

Hangi teknoloji? Kimin yenilikçiliği? Ve ne tür değişim? Diđer bir deyişle, yenilikçiliğin, daha fazla toplumsal adalet sağlayacak, daha farklı, çok daha âdil dağılmış biçimlerine gereksinmemiz var...”

Gelecek haftaki konumuz da bu manifesto!

CBT. 20 Ađustos 2010